

1. Карактеристике савременог пословања

1.1. Услови савременог пословања

Околина у којој привредна организација послују има све значајнији утицај на целокупну активност привредне организације. У области живљења људске заједнице дошло је до значајних промена у међудржавним односима, друштвеној структури, култури, а десиле су се и одређене демографске промене као и промене у животnoj средини. Дobar део промена настао је као резултат технолошког развоја. Технолошки развој је главни чинилац који креира промене које се дешавају у савременој привреди. Развој технологије довео је до умрежености савременог света у комуникационом смислу.

Ниво технолошких промена захтева и нов приступ у изучавању пословања привредне организације. У друштву које се заснива на стварању и расподели информација управљања организацијом постоји процес управљања информацијама. Технолошки развој је допринео и остваривању процеса глобализације, који је почео да се интензивира после завршетка Другог светског рата, посебно у сфери међународне политике и који је заокружен деведесетих година двадесетог века, са успостављањем глобалног тржишта.

Промене су захватиле све области људске активности и из корена промениле понашање људске заједнице на глобалном нивоу. Привредна организација обавља своју активност у макроокружењу у коме делује шест сила које имају утицај на његово понашање. Према аутору Котлеру¹ то су:

- технологија,
- природа,
- економија,
- становништво,
- политика и
- култура.

Поменути фактори уобличавају подсистеме макроокружења, тако да се може говорити о технолошком, природном, економском, демографском, политичком и културном окружењу која утичу на пословни живот привредне организације. Размотримо које су се све промене десиле у појединим деловима макроокружења. Технолошко окружење носи са собом највеће промене за привредну организацију.

Технолошко окружење карактерише:

- брза стопа технолошких промена,
- висока издвајања за истраживачко-развојну активност,
- концентрација напора на мала побољшања постојећих решења и

---

¹ Kotler P. и Armstrong G. „Principles of Marketing“ New Jersey, 1996. стр.74

- пораст државне регулативе у области нових технологија.

Природно окружење суочено је са:

- недостатком сировина,
- повећањем трошкова производње енергије,
- повећање свих облика загађености животне средине и
- државним интервенцијама у области управљања природним ресурсима.

У **економском окружењу** на сцени су промене које су скопчане са:

- променом у приходима (успоравање привредног раста и промена у дистрибуцији прихода) и
- променом понашања потрошача.

Демографско окружење такође је изложено значајним промена, а нарочито у:

- већем расту броја становника у глобалним размерама,
- интензивности промена у породици (поготову развијеним земљама) области образовања,
- већем груписању становништва у великим градовима и
- изразитом тренду измена професионалне структуре становништва.

Политичко окружење одређено је променом изгледа:

- међународне политичке сцене,
- повећањем пораста правне регулативе у области пословања,
- успостављање различитих владиних агенција чији је циљ регулисање трговинске политике у области међународне размене,
- давање већег значаја етичкој и социјалној одговорности свих актера у пословању.

Културно окружење је под дејством промена у области културних вредности које су последица приближавања људи у свету, са једне стране, а са друге стране, повећања интересовања за сопствене корене. Под дејством поменутих фактора долази до промена у секундарним културним вредностима, које се огледају у промени става појединца о себи, о другима, о организацији, о друштву, о природи и о универзуму.

Конкретно, привредне организације су суочени са чињеницом да не могу на дужи рок да примењују исту стратегију пословања, а посебно да не могу да занемарују глобално тржиште и контакте. Привредна организација која жели глобални наступ мора да узме у обзир све специфичности пословања на појединим тржиштима. Аутор Дракер, развијајући ову тезу, сматра да је формула пословања у глобалним размерама једначина са три променљиве:

- транснационализам,
- регионализам и
- тирбализам, а једначина са три променљиве не мора да има само једно решење²

---

² Drucker Peter „Посткапиталистичко друштво“ Београд, 1995. стр. 156